

TUDOR VLADIMIRESCU – PANDUR AL PANDURILOR

Filofteia REPEZ¹, Ionel Aurelian COTOBAN²
filofteiarepez@yahoo.com, relu.cotoban@gmail.com

ABSTRACT: In the consciousness of the Romanian people, Tudor Vladimirescu has acquired the dimensions of a legendary hero. His personality, his deeds and his role in the Revolution of 1821 remained in the memory of the Romanian people and have become the subject of many songs, ballads and folk songs, studies, books, radio scripts, films, pictorial creations, monuments, statues. The revolutionary movement of 1821 established a new social order and brought to light a new category of military, not with a predominantly leading role, but rather with an educational one, – the Pandours. The Revolution of Tudor Vladimirescu's pandours raised the peasant social movements to a higher level, marking the beginning of the modern era in the history of our country. The article aims to bring a tribute to "Voivode Tudor" and a pandour captain named Ghiță Danielescu.

KEYWORDS: Tudor Vladimirescu, Ghiță Danielescu, homage to pandours, revolutionary movement

Scurte detalii biografice

Într-un sat de moșneni (țărani liberi) din județul Gorj, Vladimir, s-a născut Tudor Vladimirescu; „*data nașterii nu este bine cunoscută, de aceea se presupune între anii 1770–1780, căci starea civilă lăsată pe vremuri în sarcina preoților de mir arată multe lacune*”³.

Părinții, țărani liberi și cu drag de carte, au fost: tata *Constandin*, zis Ursu din Preșna Mehedințului (plaiul Cloșani) care venise în Vladimiri ca „ginere în casă” la casa soției; mama *Ioana* din familia Bondoc.

---

¹ Col. (r.) prof.univ. dr., membru titular al Diviziei de Istoria Științei a CRIST al Academiei Române.

² inginer diplomat.

³ Dimitrie Cecropid, *Omagiu lui Tudor Vladimirescu eroul redeșteptării naționale*, Tipografia G. A. Lăzăreanu, București, 1914, p. 10.

Foto nr. 1 – Casa lui Tudor Vladimirescu din comuna Vladimir, județul Gorj⁴

Tudor a avut o soră, Constandina (Dina) și un frate, Pavel, zis Papă în urma asocierii la una dintre afacerile lui Tudor. În «Pomelnicul Dumnealui Slugerului Theodor, Comandirul Pandurilor, 812, fevr., ot Cerneț, sud Mehedinți», aflat în schitul Cioclovina și păstrat la Academia Română, se pomenește neamul lui Tudor, precum urmează: «Constandin, Ioana, Theodor, Pavel poreclit Papa, Constandina, Dimitrie, Martha, Manolache, Grigorie, Radu, Nicola, Iovana, Vladu, Ana»⁵.

În anii copilăriei, Tudor păștea vitele prin păduri. Primele cunoștințe despre citit și scris le dobândește de la un bătrân al satului cu care păzea vitele pe colinele din preajma satului natal, „scriind pe scoarță de copac sau pe table mai netede de piatră, găsite prin pădure, pe nisip sau pe bruma căzută pe iarbă, toamna”⁶.

Continuă completarea cunoștințelor cu preotul Pârnu Ciuhoi și cu preotul Grigore Bondoc, unchiul său după mamă. Dorința puternică a lui Tudor de a ști carte l-a impresionat pe boierul craiovean Ioniță Glogoveanu, în casa căruia devine fecior de casă, alături de al cărui fiu, Nicolae, continuă învățătura și „învață grecește de la dascălul fiului”⁷.

⁴ *Ibidem*, p. 16.

⁵ *Ibidem*, p. 10.

⁶ Conf. univ. dr. G. D. Iscru, Gh. Ploscaru, *Tudor Vladimirescu în memoria poporului român*, Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, București, 1996, p. 21.

⁷ D. Bodin, *Tudor Vladimirescu în București*, extras din Revista Istorică Română, vol. XIII,

Stăruința pentru obținerea cunoștințelor s-a materializat și în lectura unor cărți de istorie (cunoscând foarte bine biografiile reprezentanților de seamă ale mișcării popoarelor din sud-estul european). Indirect la pregătirea sa intelectuală contribuie și faptul că a trăit la Cerneți, important centru de învățământ la vremea respectivă.

Tudor Vladimirescu nu a fost căsătorit; „*eu nu sînt făcut nici pentru avere, nici pentru muiere! Sunt făcut pentru altceva*”⁸; o mărturisire care dezvăluie conștiința de sine și rostul adevărat al vieții lui.

„Îmbracă cămașa morții” în anul 1821; Tabloul uciderii sale este tulburător: *dus la Târgoviște, scos din Mitropolie după miezul nopții și dus afară în șanțurile cetății. Văzând Tudor pe adversarii săi înarmați cu săbii și pumnale, până în dinți, îi întreabă cu durere: „n’aveți măcar un pistol?”. De abia rostise acele cuvinte și cei doi se aruncă cu sălbăticie rară asupra lui Tudor, ciopârțindu-i tot corpul, și el încă răsufală*⁹.

Personalitatea lui Tudor Vladimirescu – negustor și pandur

Isteț și priceput, Tudor a fost numit de boierul Ioniță Glogoveanu administrator la moșiile sale din Baia de Aramă și Glogova; în plus a primit și sarcina exportului vitelor boierului în Ungaria. Primii pași ca negustor îi face prin vânzarea vitelor ce aparțineau acestui boier în Banat, Transilvania, ajungând chiar și la Budapesta; ulterior va face negoț de vite pe cont propriu și cu plasarea diferitelor produse alimentare (porumb, pește sărat, icre, seu, miere, lemn de plută, fier, piei de capră). În acest fel, stabilește și dezvoltă o serie de relații în țară și în afara țării, *cu unii având tovărășie de negoț, cu alții făcând schimburi de mărfuri și informații utile sau împrumutându-se cu bani reciproc*¹⁰.

Averea lui Tudor, constând în case, pământ, vii, mori și acareturi, concentrate mai mult în Cerneți (oraș până în anul 1842 și capitala județului Mehedinți) și împrejurimi, crește fie prin cumpărare, fie prin luarea în arendă a unor pământuri (de exemplu: arendează moșia Ploștina pe trei ani de la Mănăstirea Tismana și moșia Cătunul a casei arendașului Constantin

FASC.II, M.O. Imprimeria Națională, București, 1943, p. 5.

⁸ Este răspunsul lui Tudor Vladimirescu la întrebarea lui Ioan Talaman din Cloșani – *de ce nu se însoară și nu se statornicește?*, din S. I. Gârleanu, *op.cit.*, p. 91.

⁹ Dimitrie Cecropid, *op.cit.*, p. 17.

¹⁰ S. I. Gârleanu, *Tudor Vladimirescu, viața și fapta sa*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971, p. 38.

Ciocăzan), fie prin veniturile obținute la cârciuma deschisă în apropiere de Balta, pe locul numit „Lacul Gornoviței” și de la cea deschisă pe vârful numit Natamenia, situat la o distanță apreciabilă de Balta, în drum spre Bobaița și Colibași. Își gospodărea averea cu pricepere și cu grijă, devenind *un moșnean și negustor cu stare bună la care a ajuns prin străduința de om întreprinzător, reușind să depășească cu mult condiția modestă a părinților săi*¹¹. În anul 1812, avutul imobiliar său în Cerneți și în apropiere valora 12.350 lei.¹² În acest oraș, Tudor și-a petrecut anii „juneții”. După anul 1821, moșia din Cerneți și acareturile ce i-au aparținut, au rămas în paragină, iar în anul 1839, averea i-a fost scoasă la mezat ca urmare a apariției unor așa ziși creditori.

O serie de calități definesc personalitatea de negustor a lui Tudor: era foarte atent la prețuri, oameni și mărfuri; era meticolos și priceput în administrarea averii (avea o condiție în care trecea veniturile și cheltuielile, datoriile și împrumuturile); deținea haine, arme, arămuri, tacâmuri de masă și argintării, precum și economii suficiente ca să poată împrumuta pe prietenii săi cu sume importante de bani; era nemilos față de cei care îi trădau loialitatea în negoț (pe Constantin Bășica din Săseși l-a bătut până ce acesta a sucombat (1807), apoi își recunoaște vina și plătește despăgubire văduvei celui omorât). *Tudor apare ca un om din poporul de jos, ridicat prin meritele sale la ranguri și onoruri, (...) care nu încetase de a simpatiza cu clasa din care își trăgea obârșia*¹³.

La vârsta de 18 ani, Tudor Vladimirescu a intrat în corpul de panduri și până în anul 1806 s-a format ca militar. În calitate de comandant al Batalionului 1 panduri, săvârșește fapte laudabile, face sacrificii materiale personale, organizează un serviciu de informații, antrenează în jurul său pandurimea, câștigându-i dragostea și încrederea¹⁴.

Se remarcă, în calitate de pandur, prin inițiativă și însuflețire (*El, care nu râdea niciodată, când auzea că vin turcii ... de bucurie începea să cânte și să joace ca un copil, povestea Ioniță Cegan, pandur de sub comanda sa*¹⁵), prin sobrietate, și prin lipsa de milă față de cei care îl trădau sau nesocoteau poruncile (în vremea răscoalei la Benești, execută doi arnăuți pentru jaf;

¹¹ *Ibidem*, p. 40.

¹² *Ibidem*, pp. 38–40.

¹³ Dimitrie Cecropid, *op.cit.*, pp. 13–14.

¹⁴ *Ibidem*, pp. 44–54.

¹⁵ *Ibidem*, p. 52.

la București dă ordin ca pandurii să nu jefuiască; dispune executarea imediată căpitanilor de panduri care dau semne de nesupunere).

În orice împrejurare, Tudor Vladimirescu se remarcă ca om religios, integru, sincer și consecvent în convingeri, înțelegător, de o inteligență vie, militant pentru promovarea intereselor celor săraci și plin de compasiune față de suferințele lor, chibzuit și hotărât, politicoș și respectuos față de oameni („Sărut cinstită mâna dumitale”, „Cu multă plecăciune”, „Cinstitului și mie ca un frate”, „Sunt al dumitale gata”; „alū dumitale plecată slugă” – formule folosite de Tudor Vladimirescu în scrisori).

Portretul lui Tudor Vladimirescu rămâne viu în conștiința poporului român: *de statură mijlocie, de constituție robustă, bine legat; fruntea îi era lată și încrețită, ochi căprui cu căutătură cruntă; fața smeadă, cam prelungă și uscățivă; nasul drept și potrivit; gura bine făcută; bărbia rotundă; semn distinctiv – un neg pe umărul obrazului; culoarea părului și a mustăților galben-castanie; părul lăsat pe spate în formă de chică; mustățile groase și tunse se lăsau pe buze, sprâncenele groase și lăsate pe ochi*¹⁶.

Foto nr. 2. Tudor Vladimirescu ca sluger și vătaf al Plaiului Cloșani, județul Mehedinți¹⁷

¹⁶ S. I. Gârleanu, *op.cit.*, pp. 82–83.

¹⁷ *Ibidem*, p. 13.

Foto nr. 3. Tudor Vladimirescu, comandir¹⁸

Pentru vremea și clasa sa s-a dovedit a fi un om foarte cult; *De la o margine la alta a țării, pornind din rândurile pandurilor săi, s'a răspândit vorbă că este Domnul și așa i s'a spus până și peste hotare, fără alt decret decât acela țâșnit spontan din inima poporului*¹⁹.

Un pandur al Pandurului – căpitanul de panduri Ghiță Danielescu

Până astăzi, mare parte din istoricii români au pus accentul pe caracterul social și pe rolul covârșitor al mișcării populare, numită în funcție de contextul istoric sau perioadă fie răscoala lui Tudor Vladimirescu, fie revoluția lui Tudor Vladimirescu.

Credem însă că trebuie să evidențiem și importanța covârșitoare a apariției unei alte clase sociale sau mai exact spus a creării unui adevărat și nou context istoric la începutul anilor 1800. Este vorba despre **panduri**, care erau formațiuni militare cu rol dublu de de pază a granițelor și de intervenție internă în țară. Aceste formațiuni militare formate de regulă din tineri, recrutați pe bază de voluntariat, plătiți și care beneficiau de anumite facilități fiscale (mai cu seamă în Oltenia).

¹⁸ Dimitrie Cecropid, *op.cit.*, p. 9.

¹⁹ D. Bodin, *op.cit.*, p. 30.

După anumite izvoare istorice numărul maxim de panduri a fost de 6.000. Se știe că aceștia erau organizați în batalioane de 400 de panduri, iar acestea în patru companii conduse de către un căpitan. De aici rezultă un număr destul de mare de căpitani de panduri. Prezentăm, în continuare, numele unor căpitani de panduri (cei pe care îi găsim consemnați de documentele care au circulat în mediul istoric, însă numărul lor a fost mult mai mare), într-o ordine aleatorie: Gheorghe Magheru, Ioniță Ceganu, Ioan Solomon, Dumitru Gârbea, Simion Mehedințeanu, Vasile Ceapatu, Dumitru Buștean, Hași Prodan, Dimitrie Macedonski, Alexandru Nicolaevici, Ioan Parca, Papa Vladimirescu, Gheorghe Cuțui, Stanciu Grecescu, Mihai Boboc. Sunt și alți căpitani de panduri ce au avansat trecând la alte grade militare; enumerăm, în acest sens, pe: slugerul Mihalache Ciupagea, serdarul Nicoale Verbiceanu, șetrarul Ioan Roșianu, Teodor Mehedințeanu, Enache Cacavelețeanu.

După cum s-a menționat mai sus numărul căpitanilor de panduri a fost mare, însă istoriografia românească nu se mai ocupă de ceea ce s-a întâmplat după ieșirea de pe scena politică românească a pandurilor. Vârtejul istoriei a aruncat în toate părțile pământului pe căpitanii de panduri și pandurii înșiși.

Motiv pentru care, în continuare vom evidenția aspecte legate de căpitanul de panduri *Ghiță Danielescu* și urmașii săi.

Capitanul de panduri Ghiță Danielescu ajunge la București, unde devine un apropiat a multor familii bogate din protipendada Bucureștiului; ulterior îl regăsim în administrația Eforiei spitalelor civile. La doar 60 km de București, la confluenta Dunării cu râul Argeș, fata în față cu Turtucaia, se afla cea mai mare aglomerare rurală din județul Călărași – localitatea Chirnogi. Aici pe vechea moșie din Chirnogi (de mii de pogoane) ce a aparținut mănăstirii Pantelimon, apoi preluată de către Eforia Spitalelor Civile din București de pe lângă biserica Colțea, a venit familia căpitanului de panduri Ghiță Danielescu. De aici apare un nou început: din militar de carieră devine un administrator de excepție. Pandurul întemeiază o familie, o nouă așezare a lucrurilor, întrucât pentru nouă ordine socială luptase el și camarazii săi pandurii. Aici, căpitanul de panduri Ghiță Danielescu fondează o adevărată „dinastie” a Danieleştilor, fiii săi purtând în continuare numele sfântului militar Gheorghe purtătorul de biruință, pe unul chemandu-l Gheorghe Danielescu, iar pe celălalt fiu George Danielescu.

Bătrânul pandur devine un administrator eficient al moșiei Eforiei

Spitalelor Civile din București și reușește prin voința proprie și prin educație dată fiilor să implementeze o nouă stare de fapt în localitatea dunăreană Chirnoși, devenit locul său de adopție.

Ideile mentorului și inițiatorului revoluției din anul 1821, Tudor Vladimirescu, au fost aplicate și foarte aplicabile în viața comunității locale. Principiile novative, spiritul dreptății conduc această familie, care reușește să transpună în practică ceea ce gândeau și astfel devin nu arendași ci administratori ai unui pământ din roadele căruia se hrăneau bolnavii și cadrele medicale ale Bucureștiului. Practic, au devenit oameni politici și adevărați mecena locali. Construiesc prin mobilizarea generală a sătenilor din Chirnoși, pentru sătenii din Chirnoși, cu eforturi financiare proprii primul local de primărie. Acest local de primărie este funcțional și astăzi la peste o sută de ani de la construirea lui (mărit și renovat în repetate rânduri).

Tot prin implicarea directă a familiei pandurului Danielescu se construiește primul local de școală înaintea apariției legilor de înființare a școlilor publice (aceasta construcție nu mai există, rămânând în arhive și în conștiința publică a localnicilor). Partea spirituală nu rămâne neaprofundată de familia Danielescu, aceștia renovând aproape din temelii biserica Sfântul Nicolae Chirnoși, mărindu-o și înfrumusețând-o. La sfințirea bisericii Sfântul Nicolae din Chirnoși, în anul 1897, au fost invitați oaspeți din București, din Turtucaia (Bulgaria), respectiv comandantul bulgar al jandarmeriei din Turtucaia (să nu uităm deseale incursiuni ale pandurilor în teritoriul Bulgariei ocupat de către Imperiul Otoman), directorul școlii românești din Turtucaia 1897, preoți, intelectuali, oameni din toate mediile sociale. Darurile familiei pandurului Danielescu au fost deosebit de importante: candelabru lucrat la Viena sau Rusia, iconostase sculpturi realizate în București după originalul turnat în bronz la Viena și aflat astăzi în biserica Domnița Bălașa din București, cărți de cult, sfinte evanghelii ferecate în argint, chivot din argint, odăjdii preoțești și multe altele.

Familia Mogoș înrudită prin căsătorie cu familia Danielescu construiește din temelii, împreună cu familia Danielescu, o a doua biserică închinată sfântului Gheorghe (ocrotitorul familiei pandurului Danielescu) și sfântului și dreptului Lazar (biserica fiind construită în noul cimitir al satului). De asemenea, construiesc o fabrică de conserve după Primul Război Mondial pentru aprovizionarea spitalelor Bucureștiului (astăzi din

păcate nu mai există nici fabrica și nici conacul frumos al familiei unde erau permanent invitați oameni politici, de cultură, cadre didactice sau copiii emeriți).

Foto nr. 4 – Obiecte donate de familia Danielescu²⁰

²⁰ Foto 4 și 5 provin din arhiva personală a domnului Ionel Aurelian Cotoban

La sfârșitul anilor 1925 nemaivând copii, familia Danielescu lasă prin testament toată averea unei fundații numită „moștenirea Danielescu” ale căror venituri au fost folosite, până la naționalizarea din anul 1948, pentru întreținerea școlii și bisericii ce se vor numi multă vreme neoficial Danielescu.

Foto nr. 5 – Locul de pace veșnică a căpitanului Ghiță Danielescu

Această prezentare a unor evenimente și fapte locale doresc să scoată în evidență importanța și efectele directe ale revoluției pandurilor lui Tudor Vladimirescu în viața Țării Românești, aceste efecte continuând undeva până după fondarea României Mari. Educația, instruirea nu numai militară ci și de viață, de administrare a unei proprietăți a pandurilor lui Tudor Vladimirescu, au dat roade asemenea pomului altoit, adică au dat roade înzecit.

Cu siguranță cazul căpitanului de panduri Ghiță Danielescu se regăsește sub alte forme în diverse provincii românești.

***

Istoriografia românească trebuie permanent îmbogățită cu documente, cu informații noi ce trebuiesc să deschidă fereastra spre trecut, o

fereastră care ne arată adevărul după contextul politic și social al perioadei Revoluției de la 1821 și despre panduri.

Prin vorba lui scurtă și poruncitoare, prin ținuta sa impunătoare „Domnul Tudor” personifică spiritual revoluționar al clasei mijlocii. Amintirea lui Tudor Vladimirescu, *pandur al pandurilor*, și a pandurilor săi rămâne vie în memoria neamul românesc.

În curtea Mănăstirii Cerneți s-a ridicat anul acesta un cenotaf spre veșnica pomenire a eroului național – Tudor Vladimirescu.

Foto nr. 6 – Cenotaful din curtea Mănăstirii Cerneți²¹

Bibliografie:

- [1] D. Bodin, *Tudor Vladimirescu în București*, extras din Revista Istorică Română, vol. XIII, FASC.II, M.O. Imprimeria Națională, București, 1943.
- [2] Dimitrie Cecropid, *Omagiu lui Tudor Vladimirescu eroul redeșteptării naționale*, Tipografia G. A. Lazareanu, București, 1914.
- [3] Ionel Aurelian Cotoban, *Chirnoși file de istorie*, Editura Lumea credinței, București, 2015.

²¹ Arhiva personală a doamnei Filofteia Repez

- [4] Conf. univ. dr. G. D. Iscru, Gh. Ploscaru, *Tudor Vladimirescu în memoria poporului român*, Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, București, 1996.
- [5] Ion Bulei, *O istorie a românilor*, Editura Meronia, București, 2006.
- [6] S. I. Gârleanu, *Tudor Vladimirescu, viața și fapta sa*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971.

Surse internet:

- [7] <http://amnr.defense.ro/news/view/>
- [8] <https://www.historia.ro>